

ZÁVAZNÝ POKYN
policejního prezidenta
ze dne 29. května 2002
k naplňování, provozování a využívání
Národní databáze DNA

Změna: RPP č. 52/2004

K zajištění jednotného postupu Policie České republiky (dále jen "policie") při naplňování, provozování a využívání Národní databáze DNA v souladu se zvláštními právními předpisy¹⁾, především při odhalování trestné činnosti a zjišťování jejich pachatelů, s t a n o v í m :

Čl. 1
Účel

(1) Národní databázi DNA naplňují a provozují Policie České republiky Kriminalistický ústav Praha (dále jen "Kriminalistický ústav Praha"), který je věcným a provozním gestorem²⁾, a odbory kriminalistické techniky a expertiz Policie České republiky správ krajů a správy hl. m. Prahy (dále jen "odbory kriminalistické techniky a expertiz"); využívají ji dožadující orgány (čl. 7).

(2) Znalecká (expertizní) pracoviště policie (dále jen „znalecká pracoviště“) v souladu s interním aktem řízení²⁾ provádí kriminalistickou genetickou expertizu ke zjištění profilu DNA v rámci prověřování³⁾ nebo vyšetřování⁴⁾ trestných činů stanovených interním aktem řízení⁵⁾.

-
- ¹⁾ Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- ²⁾ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 55/2002, kterým se stanoví jednotný postup Policie České republiky při zpracování osobních údajů při plnění úkolů Policie České republiky v souvislosti s trestním řízením.
- ³⁾ Čl. 3 odst. 3 závazného pokynu policejního prezidenta č. 100/2001 ke kriminalistickotechnické činnosti Policie České republiky.
Závazný pokyn policejního prezidenta č. 135/2001, kterým se upravuje věcná, funkční a místní příslušnost znaleckých (expertizních) pracovišť Policie České republiky.
- ⁴⁾ § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb.
- ⁵⁾ Rozkaz policejního prezidenta č. 52/2004, kterým se omezuje přijímání dožadání o genetická zkoumání znaleckými pracovišti Policie České republiky.

ZRUŠENO 6) 7) 8) 9) 10) 11)
, , , , ,

Čl. 2 Výklad některých pojmů

Pro účely tohoto závazného pokynu se rozumí

- a) DNA (deoxyribonukleic acid; v českém překladu deoxyribonukleová kyselina - DNK) biomakromolekula uchovávající genetickou informaci v živých organismech,
- b) ústním (bukálním) stěrem neinvazivní a neintimní odběr srovnávacího vzorku zajištěný standardní odběrovou soupravou (sterilním tamponem) ze sliznice ústní dutiny, která je zdrojem genetického materiálu, tj. DNA z jader uvolněných epiteliálních buněk,
- c) profilem DNA výsledek genetické identifikační analýzy, který vysokou pravděpodobností identifikuje lidského jedince (osobu); jedná se o stanovené varianty (alely) u vybraného souboru několika genetických polymorfizmů,
- d) Národní databázi DNA policejní expertizní informační systém nakládající s osobními údaji s veškerým příslušenstvím nezbytným k provozování databáze profilů DNA,
- e) administrátorem kriminalistický expert provádějící expertizu¹²⁾, kterému bylo přiděleno heslo administrátora,
- f) dožádáním písemná žádost orgánu činného v trestním řízení¹³⁾ o zpracování kriminalistické genetické expertizy a podání odborného vyjádření nebo znaleckého posudku,
- g) stopou biologický materiál lidského původu (např. krev, sliny, pot, ejakulát, vlasy, chlupy), zajištěný zpravidla na místě trestného činu nebo mimořádné události a zasláný ke zjištění profilu DNA a jeho uložení v Národní databázi DNA,
- h) srovnávacím vzorkem biologický materiál lidského původu získaný od konkrétní osoby za účelem srovnání jejího profilu DNA s profily DNA ze stop uložených v Národní databázi DNA,
- i) laboratorním vzorkem stopa nebo srovnávací vzorek,
- j) domácí osobou osoba, která není podezřelá ze spáchání trestného činu, ale má jakýkoliv jiný vztah k objasňovanému trestnému činu nebo mimořádné události nebo k osobě, která je podezřelá z jeho spáchání, nebo je tímto trestným činem či mimořádnou událostí poškozená.

---

6) **ZRUŠENO**

7) **ZRUŠENO**

8) **ZRUŠENO**

9) **ZRUŠENO**

10) **ZRUŠENO**

11) **ZRUŠENO**

12) Příloha č. 1 písm. p) body 1b), 2 a 4 závazného pokynu policejního prezidenta č. 135/2001.

13) § 12 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb.

Čl. 3 Obsah Národní databáze DNA

(1) Národní databáze DNA obsahuje profily DNA

- a) získané ze stop z míst dosud neobjasněných trestných činů nebo mimořádných událostí,
- b) osob, které jsou v současné době ve výkonu trestu pro trestné činy uvedené v čl. 1 odst. 2 nebo byly za takovéto trestné činy odsouzeny a dosud výkon trestu nenastoupily, a osob, jimž bylo pro tyto trestné činy sděleno obvinění,
- c) osob¹⁴⁾, mrtvol, kosterních nálezů a částí lidských těl neznámé totožnosti

a veškeré příslušenství nezbytné k provozování databáze profilů DNA včetně uložených stop z míst trestných činů a mimořádných událostí v podobě "in natura" a zvláštní evidence, které se vedou odděleně (čl. 6).

(2) V rámci prověřování a objasňování trestné činnosti se rovněž odebírají, ale nestanou se součástí Národní databáze DNA, srovnávací vzorky osob (např. osoba podezřelá ze spáchání trestného činu, domácí osoby), které budou využity pouze pro porovnání (jejich vyloučení nebo identifikaci) profilů DNA zjištěných ze stop nalezených na místě trestného činu či mimořádné události nebo při identifikaci pohřešovaných osob, mrtvol, kosterních nálezů a částí lidských těl neznámé totožnosti.

(3) Profily DNA podle odstavce 1 se vkládají do Národní databáze DNA pod stanoveným kódem (identifikátorem), který obsahuje označení znaleckého pracoviště, kód administrátora, kategorii vzorku, rok, číslo jednacích a pořadové číslo vzorku v rámci čísla jednacího.

Čl. 4 Zajišťování stop

Podrobný postup při zajišťování stop upravuje interní akt řízení¹⁵⁾.

Čl. 5 Zajišťování srovnávacích vzorků

(1) Srovnávací vzorky jsou zajišťovány od osoby podezřelé ze spáchání trestného činu.

(2) Srovnávací vzorky jsou zajišťovány také od domácích osob. Kromě jména a příjmení u nich nejsou uváděny žádné osobní údaje. Srovnávací vzorek může být označen kódem, který stanoví dožadující orgán.

(3) Vyhodnocené profily DNA obviněných osob se do Národní databáze DNA vkládají ihned po dokončení zkoumání a vyhotovení odborného vyjádření nebo znaleckého posudku.

¹⁴⁾ § 42e zákona č. 283/1991 Sb.

¹⁵⁾ Hlava XV. závazného pokynu policejního prezidenta č. 100/2001.

(4) Ústní (bukální) stěr se odsouzeným (čl. 3 odst. 1 písm. b)) odebere po dohodě s příslušnými policejními orgány nebo orgány Vězeňské služby České republiky dle kapacitních možností znaleckých pracovišť.

(5) Ústní (bukální) stěr je prováděn standardní odběrovou soupravou, která při dodržení návodu zabezpečí zásady systému jakosti odběru srovnávacího vzorku, a jeho uložení tak, aby při transportu nedošlo k poškození nebo narušení. Provozní řád používané odběrové soupravy byl schválen hygienikem Ministerstva vnitra.

(6) Zásady a postup při odběru srovnávacích vzorků jsou uvedeny v příloze.

Čl. 6

Naplňování Národní databáze DNA

(1) Při vyhledávání, zajišťování, balení a doručování laboratorních vzorků pro analýzu DNA musí být přesně dodržena pravidla¹⁶⁾; při jejich nedodržení nebo porušení zpravidla nebude moci být provedeno znalecké (expertizní) zkoumání a dožádání bude vráceno.

(2) Znalecká pracoviště vedou evidence laboratorních vzorků s uvedením

- a) čísla jednacího laboratoře, která provádí DNA analýzu, a data jeho příjmu,
- b) označení dožadujícího orgánu a čísla jednacího dožádání,
- c) místa zajištění a čísla stopy z protokolu o ohledání místa trestného činu nebo mimořádné události,
- d) popisu skutku nebo mimořádné události,
- e) data odběru srovnávacího vzorku,
- f) jména, příjmení a rodného čísla nebo data narození osoby (cizince), od které byl srovnávací vzorek získán, kromě domácích osob.

(3) Ředitel Kriminálního ústavu Praha upraví svým interním aktem řízení Provozní řád Národní databáze DNA obsahující zejména vnitřní řád genetické laboratoře, pracovní a technické postupy a dále popis evidencí laboratorních vzorků.

Čl. 7

Předávání zjištěných informací

(1) Není-li v dožádání uvedeno jinak, nebo pokud dožadující orgán výslovně v dožádání neuvede zmocnění, informace, zda v Národní databázi DNA je konkrétní profil DNA, a výsledek porovnání je písemně poskytnut v souladu se zvláštním právním předpisem¹⁷⁾ pouze dožadujícímu orgánu, kterým je zejména

- a) orgán činný v trestním řízení - na základě jeho dožádání, případně mu je poskytnuta informace, zda je osoba již evidovaná v Národní databázi DNA,
- b) útvar policie, který prověřuje nebo objasňuje trestný čin nebo mimořádnou událost, ke kterým byl zjištěn nový poznatek z Národní databáze DNA ve spojitosti s jiným trestným činem, a to
  1. v souvislosti se zpracováváním stop z dosud neobjasněných trestných činů,

¹⁶⁾ Čl. 3 závazného pokynu policejního prezidenta č. 100/2001.

¹⁷⁾ § 42k a § 45a zákona č. 283/1991 Sb.

2. v souvislosti se zpracováním konkrétního dotazu na určitý profil DNA, který byl učiněn v rámci mezinárodní policejní spolupráce,
- c) odbor systémového řízení a informatiky Policejního prezidia České republiky – v dotazu o informování o osobních údajích;

nikomu jinému nesmějí být informace o zkoumání a porovnání laboratorních vzorků v Národní databázi DNA poskytnuty.

(2) Zjištěné informace, zda je profil DNA v Národní databázi DNA známé osoby nebo pouze v evidenci stop, mohou být formou mezinárodní policejní spolupráce předávány do zahraničí, zpravidla cestou Interpolu odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky.

Čl. 8 Uschovací lhůty

(1) Profily DNA obviněných a odsouzených osob jsou ponechány v Národní databázi DNA do jejich věku 80 let. Pokud osoba zemře před dosažením tohoto věku, zůstane její profil DNA a ostatní osobní údaje v Národní databázi DNA ještě dalších 20 let ode dne jejího úmrtí. Ostatní profily DNA, uvedené v čl. 3 odst. 1 písm. a) a c), jsou ponechány v Národní databázi DNA do doby jejich ztotožnění, pokud osobě nebylo sděleno obvinění.

(2) Profily DNA uvedené v čl. 3 odst. 2 jsou evidovány pouze od doby příjmu na znalecké pracoviště do doby jejich využití ke srovnávacím účelům v konkrétní dokumentaci odborného vyjádření nebo znaleckého posudku, maximálně však 3 měsíce od pravomocného ukončení trestního řízení nebo bezprostředně po skončení šetření trestného činu¹⁸⁾ nebo mimořádné události; pokud osobě není sděleno obvinění, jsou profily DNA po této době zlikvidovány.

Čl. 9 Zajištění zásad systému řízení jakosti

(1) Veškeré činnosti související se znaleckým (expertizním) zkoumáním musí odpovídat standardním pracovním postupům podle zásad zajištění jakosti¹⁹⁾.

(2) Kriminalistická genetická expertiza musí být provedena podle jednotných metodik (vkládání standardů, pozitivních a negativních kontrol, kalibrace a testování přístrojů apod.) a manipulace, analýzy a hodnocení musí být popsány v protokolech s uvedením osoby, data a čísla jednacího.

(3) Vyhodnocení profilu DNA musí být ověřeno a potvrzeno dalším kriminalistickým expertem s příslušným oprávněním.

Čl. 10 Dozor nad osobními údaji

Dozor nad shromažďováním, uschováváním, zpřístupňováním, předáváním a jiným zpracováváním osobních údajů provádí Úřad pro ochranu osobních údajů.

¹⁸⁾ Čl. 1 písm. b) závazného pokynu policejního prezidenta č. 130/2001, kterým se upravuje postup Policie České republiky při plnění úkolů v trestním řízení.

¹⁹⁾ ČSN EN ISO/IEC 17025 Všeobecné požadavky na způsobilosti zkušebních a kalibračních laboratoří - třídicí znak 01 5253, 02-2001, str. 1 až 46.

Č.j. KUP-244-3/K-2002

Policejní prezident
genpor. JUDr. Jiří KOLÁŘ v. r.

Obdrží:

M, N, odb. leg., odb. práv., insp. MV, BO,
odb. vnitř. kontr., odb. arch. a spis. sl., odb. bezp. pol.,
PP, N, KPP, OKS, BO, OSŘI,
P ČR útvary s působností na celém území ČR,
P ČR správy krajů a správa hl. m. Prahy,
SPŠ MV, Pol. akademie ČR, Gen. řed. HZS ČR,
Hlavní velitelství voj. policie,
Gen. řed. cel, BIS, Vězeňská služba ČR,
Úřad pro ochranu osobních údajů

Z á z n a m :

S pokynem byli seznámeni (dne-kým): .....
Opatření učiněná k provedení pokynu: .....
Kontrolou pověřen: .....
Datum: ..... Podpis vedoucího pracovníka: .....

Doporučená hesla pro dokumentaci:

- kriminalistická technika,
- expertizy

ZÁSADY ODBĚRU ÚSTNÍHO (BUKÁLNÍHO) STĚRU

1. Odběr musí být proveden zásadně za přítomnosti dozírající osoby (např. příslušník policie).
2. Ujistěte se, že osoba poskytující srovnávací vzorek z ústní dutiny (dále jen "subjekt") nejedla ani nepila nejméně 20 minut před odběrem (možnost znečištění odebraného srovnávacího vzorku nežádoucí příměsí).
3. Během odběru nesmí v žádném případě dojít ke kontaktu tamponu s jiným povrchem, než jsou ústa subjektu. V opačném případě soupravu/tampon znehodnoťte a použijte novou.

POSTUP PŘI POUŽITÍ ODBĚROVÉ SOUPRAVY

1. Před použitím odběrové soupravy překontrolujte její neporušenost a dobu expirace sterility tamponů.
2. Rozloženou krabičku pro uložení tamponů položte návodem nahoru.
3. Nasaďte si ochranné rukavice.
4. Na spodní hraně vyhněte do kolmé pozice adaptéry pro uchycení tamponu.
5. Odběr vzorku proveďte následujícím způsobem:
  - a) zkontrolujte neporušenost přelepky uzávěru plastové zkumavky s tamponem,
  - b) zkumavku otevřete točivým pohybem v místě naznačené perforace (u nápisu STERILE),
  - c) vyjměte tampon (držte za uzávěr) a po volném zasunutí do otevřených úst subjektu proveďte během 15 - 20 sekund krouživým pohybem stěr povrchu ústní sliznice,
  - d) tampon se srovnávacím vzorkem vložte bezprostředně po odběru do adaptéru pro uchycení tamponu a obal tamponu odstraňte,
  - e) celý postup opakujte i s druhým tamponem.
6. Po vložení druhého tamponu do adaptéru postupně směrem od sebe skládejte krabičku.
7. Po složení krabičky proveďte její zabezpečení proti neoprávněné manipulaci pomocí přiložených přelepek. Přelepky umístěte na označená místa.
8. Dále vyplňte odběrový formulář na obalu krabičky, včetně podpisu dozírající osoby (např. příslušníka policie). Krabičku vložte do přiložené obálky, označte ji adresou znaleckého pracoviště a odešlete ji ke kriminalistické genetické expertize.
9. Celá operace odběru včetně výše uvedeného zabezpečení vzorku musí být prováděna v přítomnosti osoby, jejíž vzorek je odebrán, což stvrdí svým podpisem na čelní straně krabičky.

POSTUP PŘI POUŽITÍ STERILNÍCH TAMPONŮ DISPOLAB

Nejsou-li k dispozici standardní odběrové soupravy, lze použít sterilní tampony DispoLab samostatně. Je ovšem nutné dodržet hygienické, odborně pracovní a formální požadavky (vyplnění všech požadovaných údajů) na řádný odběr srovnávacího biologického materiálu.

1. Před použitím sterilního tamponu DispoLab překontrolujte neporušenost přelepky a dobu expirace.
2. Před odběrem vyplňte štítky dvou sterilních plastových pouzder s tampony (příjmení, jméno osoby, rodné číslo, datum odběru apod.).
3. Odběr vzorku proveďte následujícím způsobem:
  - a) otevřete transparentní plastové pouzdro tamponu točivým pohybem v místě naznačené perforace (u nápisu STERILE),
  - b) vyjměte tampon (držte za uzávěr) a po volném zasunutí do otevřených úst proveďte 15 - 20 sekund krouživým pohybem stěr povrchu ústní sliznice na levé i pravé straně tváří,
  - c) tampon se srovnávacím vzorkem vložte bezprostředně po odběru zpět do plastového pouzdra a asi 5 - 6 mm od konce odstříhnete jeho přední zaoblenou část; odstranění konce plastového pouzdra je nutné - tampon musí vyschnout,
  - d) popsaný postup se opakuje i s tamponem v druhém plastovém pouzdra.
4. Obě plastová pouzdra s tampony a odstřiženými konci vložte do prodyšného obalu nejlépe zavařovacího typu STERICLIN nebo do označené papírové obálky zajištěné proti otevření nepovolanou osobou. Při odběru vzorků více subjektů použijte odpovídající počet obalů (obálek). Tyto obaly (obálky) jsou určeny výhradně pro ústní (bukální) stěry, tzn. že ostatní přílohy, stopy a vzorky se zasílají zásadně odděleně.
5. Obal typu STERICLIN nebo obálka s odebranými vzorky musí obsahovat
  - a) jméno, příjmení, rodné číslo a podpis subjektu,
  - b) název dožadujícího orgánu, číslo jednacích případů, jméno a podpis dozírající osoby (např. příslušníka policie),
  - c) datum odběru,
  - d) kódové označení, které obsahuje:
    1. označení okresu podle SPZ,
    2. číslo,
    3. označení roku dvojčíslím.

Např.: KO 0005/02

KO - okres Kolín

0005 - určité číslo

02 - označení roku 2002

UPOZORNĚNÍ

Během uvedených úkonů nesmí v žádném případě dojít ke kontaktu tamponu s jiným povrchem (např. ruce osob, oděvní součástky, položení tamponu na desku stolu, břity nůžek při odstřihování přední části pouzdra) než jsou ústa subjektu a sterilní vnitřek pouzdra. V opačném případě je nutno odběr opakovat s novým tamponem. Z hlediska dobrovolného souhlasu je vhodné, když si stěr vnitřní sliznice úst podle popsaného postupu provede subjekt samostatně pod dohledem dozírající osoby.

Ostatní použité materiály, které byly v kontaktu s biologickými stěry nebo stopami (např. rukavice, nesprávně provedené stěry určené k likvidaci), je nutno považovat za materiál biologicky kontaminovaný a jako takový je třeba ho skladovat a likvidovat. Tento materiál zabalte do samostatného obalu a současně se srovnávacím vzorkem (rovněž odděleně zabaleným) odešlete do znaleckého pracoviště, které zabezpečí likvidaci potencionálně kontaminovaného materiálu.

U domácích osob neuvádějte žádné osobní údaje kromě jména a příjmení, i ta mohou být nahrazena pouze kódovým označením, které stanoví dožadující orgán.